

אפשר לנצח את איראן

15.06.2025 | ד"ר יצחק קליין | written by

כלו כל הקיצין הדיפלומטיים ובנימין נתניהו וממשלתו עברו למעשים. נכון לכתיבת שורות אלו, כשלושה ימים אחרי פתיחת המלחמה נראה כי ההכרעה במערכה טרם נפלה אך נוטה לכיוון הרצוי. עוד נועדו לישראל שבועות של מאמץ מוגבר כולל שעות בממ"דים אפילו טיל חות'י אחד שולח את המדינה לממ"דים אבל בשבת הרמטכ"ל כבר הצהיר כי "הדרך לטהרן סלולה".

גורל המלחמה תלוי בנטרול האיום האווירי

אבל מה שבאמת קובע את גורל המלחמה הוא הכיוון ההפוך נראה כי דרכה של טהרן לרמת דוד, חצרים, נבטים ושאר בסיסי חיל האוויר חסומה. במלחמה שנשענת בעיקר על חיל האוויר לא די להשמיד את ההגנה האווירית של האויב, וכעת האיום העיקרי על חיל האוויר הוא כתב"מים וטילים בליסטיים לבסיסיו. בעימות עם חיזבאללה ב-2024 לא היה לאויב הגנה אווירית אפקטיבית כלל אבל היו לו אלפי טילים בליסטיים, כולל טילים מדויקים, שאיימו להשבית את חיל האוויר הישראלי על בסיסיו. במבצע של 48 שעות שהחל עם הביפרים ונמשך עם כ-1300 גיחות מיגר חיל האוויר את האיום, וזהו גם היעד הראשוני בעימות מול איראן.

ניתוח של המתקפה האירנית על ישראל מחודש אוקטובר אשתקד הראה כי מתוך הטיילים הבליסטיים שכוונו לבסיס חיל האוויר בחצרים יורטו רק כמחצית וכי קרוב ל-20 טילים פגעו בשטח הבסיס. הטיילים שפגעו לא היו מדויקים דיים ולא הצליחו להשבית מסלול המראה או לפגוע באף מטוס, אבל לו נורו לבסיס כמה מאות טילים במקום כמה עשרות התוצאה כנראה הייתה אחרת. במערכה זו איראן טרם הצליחה להוציא התקפה כזו לפועל. סרטון שהופץ ברשת מן המטח בשבת האחרונה הראה לכאורה פגיעה במתקן הגנה מרחבי בישראל, ואם אמת הדבר (ומי שצילם את האירוע ידע כנראה מראש היכן ומתי לצלם ואני מקווה שהוא כבר מאחורי סורג וברית) מכאן שהמערכה על ביטחון חיל האוויר בבסיסיו עדיין מתנהלת.

השמדת המשק האיראני תביא להכרעה

אבל מה יהיה הסוף? צבאות איראן וישראל לא יבואו במגע ישיר והמלחמה לא תסתיים בזחלי הטנקים של חטיבה 7 רומסים את חורבות טהרן. היא תמשיך להתנהל מהאוויר ואולי קצת מהים. האם אפשר ככה להביא להכרעה של מדינה שלמה? התשובה היא כן.

נחזור אחורה בזמן לשלהי מלחמת העולם השנייה, יולי 1945. ברלין כבר נכבשה אבל יפן סירבה להיכנע. האמריקנים רצו מאוד להימנע מפלישה יבשתית ליפן שכן ההערכות ניבאו כי הדבר יעלה לאמריקנים בכמיליון הרוגים ופצועים, ואפשרות הגרעין עלתה על הפרק. בניסיון לשנות את

מהלך ההיסטוריה, פרופסור ליאו סילארד, חתן פרס נובל בפיזיקה ואחד המדענים הבכירים בפרויקט האטום האמריקני, גייס מדעני גרעין לחתום על עצומה הקוראת לנשיא טרומן לא להטיל את הפצצה על יפן עצמה אלא להדגים את הפצצה לעיני היפנים באזור לא מאוכלס ולהזמין אותם לקבל את תנאי הכניעה של בעלות הברית. בשיחות עם אנשי ממשל סילארד טען כי יפן מובסת ממילא ולא תוכל להתמיד במלחמה גם ללא פלישה אמריקנית וגם ללא שימוש מבצעי בפצצה.

על אף החלטתו של טרומן להטיל את הפצצה בסוף, בדבריו של סילארד היה היגיון רב. הצי המסחרי של יפן, שהוביל כמויות קריטיות של נפט, מתכות ומזון לאיים היפנים, עמד על מיליון טון, ששית מגודלו בתחילת המלחמה, וצוללות אמריקניות כרסמו בו במהירות. חיל האוויר האמריקני תקף עיר אחרי עיר ביפן והשמיד בהדרגה את תעשיית הנשק; בתקיפה הקשה ביותר על יפן, נגד העיר טוקיו במרץ 1945, נהרגו 100,000 אזרחים, יותר מאשר בהירושימה או בנגסקי, מיליון נותרו חסרי בית, והתפוקה התעשייתית של עיר הבירה נחתכה בחצי. הרצון של היפנים להמשיך להילחם טרם נשבר אך בעוד כמה חודשים לא היה נותר ליפנים האמצעים לייצר עוד מטוסי קרב, נשק, תחמושת, או אפילו מזון. היכולת של יפן להילחם נגד ארה"ב, או אפילו להמשיך לתקוף את כוחותיה, היתה נעלמת.

בתקיפה על טוקיו השתתפו 279 מפציצים אמריקניים שהטילו כ-1665 טון פצצות הדף ותבערה. בהערכה שמרנית, מטוסי חיל האוויר של ישראל יכולים לשאת לאיראן כ-40% ממשקל זה, אבל בניגוד לחיל האוויר האמריקני ב-1945, ישראל משתמשת בנשק מדויק. אין לה צורך מבצעי לזרות קטל באוכלוסייה האזרחית אלא לקלף את תשתיות אירן כשכבות בצל: קודם להשמיד את ההגנה האווירית, את מאגר הטילים הבליסטיים ותעשיית ייצור הטילים, את יתר התעשיות הצבאיות, ואחר כך לעבור אל המשק האזרחי, אל נמלי הים והאוויר, תשתיות המים, התחבורה והאנרגיה ולפגוע קשות ברמת החיים של האירני הממוצע. טהרן היא עיר של כ-10,000,000 תושבים, ואספקת המים לעיר תלויה בסכרים ומאגרים שנבנו בהרי אלבורז שמצפון לה; פגיעה בהם תאלץ 90% מהתושבים לנטוש את העיר.

אל תאמר "אי אפשר"

באשר למתקנים האירנים הגרעיניים המוגנים ביותר, כעת ההנחה היא שישראל אינה יכולה לפגוע בהם. אך כדי לתקוף את ישראל צריך הנשק במתקנים אלה לעלות על פני השטח ולהיות מורכב על אמצעי שיגור כלשהו. אם ישראל שלטת במרחב האווירי של איראן, יודעת היכן מרכיבים מערכת מתחת לאדמה והיכן היא צריכה להגיע כדי להיות משוגר, אפשר להשמיד גם אותו. חוץ מזה גם נסראללה תפס מחסה במתקן שהיה ידוע כחסין מפני תקיפה ישראלית.

שליטה ישראלית בשמי איראן יכולה להביא את אירן למצב של אימפוטנציה צבאית מול ישראל, כפי שנעשה בקנה מידה קטן יותר מול חיזבאללה. זה יקח זמן וזה יהיה יקר, אבל זהו פתרון

מעשי. בפני ההנהגה האיראנית עוד נותרה האופציה של יפן: להרים דגל לבן, כלומר לקבל את התנאים של ארה"ב לפירוק טוטלי של פרויקט הגרעין ומפעלי ייצור הטילים הבליסטיים והשמדת מתקניהם. פרופסור קובי מיכאל מ"מכון משגב לביטחון לאומי" מציין כי איראן כבר ידעה בעבר את טעם הכניעה, בסוף מלחמתה עם עיראק מ-1988. אולי גם הפעם היא תדע לבחור בכך לפני שיהיה מאוחר מדי.

פורסם באתר מידה, בתאריך 15.06.2025.